

Kaszanyi Sándor alezredes:

AZ ORSZÁGVÉDELMI MŰVELETEK LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSI FELADATAINAK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI

DOI: 10.35926/HSZ.2021.5.12

ÖSSZEFOGLALÓ: A Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában megfogalmazott új kihívások és kockázatok szükségessé teszik hazánk szuverenitásának, területének és állampolgárainak – tágabb értelemben a magyar népnek – védelmét szolgáló fegyveres erők alkalmazási lehetőségeinek újragondolását, az országvédelmi műveletek sikerét biztosító logisztikai támogatási feladatok meghatározását. A szerző – a teljeség igénye nélkül – elemzi az egyes kockázati tényezőket, az azokra történő reagálás eseteit, megnevezi a rendvédelmi szervek és a Magyar Honvédség szükséges feladatait, valamint az eredményes végrehajtás hagyományostól eltérő logisztikai támogatási kérdéseit.

KULCSSZAVAK: biztonsági kihívások, országvédelmi műveletek, logisztikai támogatás

BEVEZETÉS

E sorok írásakor a Nemzeti Közszerződési Egyetem Katonai Felsővezetői Tanfolyam hallgatója vagyok. Az MH parancsnokhelyettese egy korábbi intézkedésében úgy rendelkezett, hogy a tanfolyam hallgatói egy, az alapvégzettségüktől eltérő szakterület valamely témakörében is bizonyítsák jártasságukat. Eredeti végzettségem (műszaki tiszt és katonai építő üzemmérnök),¹ és 28 éves tényleges katonai pályafutásom során szerzett tapasztalataim, betöltött beosztásaim figyelembevételével a logisztikai szakterületet választottam, hiszen igen szoros kapcsolat jellemzi a két szakterületet.

Már első tiszti beosztásomban² megtapasztaltam a logisztikai biztosítás jelentőségét, mivel akár egy kiképzési foglalkozás vagy egy konkrét feladat eredményes végrehajtása alapos anyagi, technikai előkészítést és biztosítást követel meg napjainkban is. Az eltelt 28 év alatt több haderőfejlesztési és haderő-korszerűsítési folyamatot élhettem meg. Minden alkalommal – a technikai fejlesztések következményeként – szükség volt a logisztikai szakág állományának, szervezeti felépítésének, eljárásrendjeinek áttekintésére, optimalizálására. Különösen igaz volt ez akkor, amikor a Magyar Honvédség megkezdte a békepartnerségi és a missziós tevékenységét.

¹ Kossuth Lajos Katonai Főiskola, 1992.

² Erődítő gépszakasz, szakaszparancsnok.

Jelen írásomban a logisztikai támogatási feladatok aktuális kérdéseit kívánom vizsgálni Magyarország biztonsági kockázatai, kihívásai, illetve a szükséges országvédelmi műveletek vonatkozásában.

BIZTONSÁGI KOCKÁZATOK

Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában (NBS) elsődleges biztonsági érdekként szerepel az ország szuverenitásának, területi integritásának és alkotmányos rendjének megőrzése, állampolgárai biztonságának garantálása, az ország stabilitása.³

Kiemelt biztonsági kockázatként szerepel az ország elleni fegyveres támadás (beleértve az Észak-atlanti Szerződés 5. cikke alá tartozó eseteket is),⁴ ami szükségessé teszi egy átfogó, minden lehetőséget körültekintően figyelembe vevő országvédelmi stratégia kidolgozását. Ez a kidolgozómunka elkezdődött, a stratégia katonai feladatait meghatározó Nemzeti Katonai Stratégia (NKS) jóváhagyási eljárása folyik.

Egy esetleges fegyveres támadás elhárításakor elsősorban a Magyar Honvédség erejére, képességeire kell támaszkodni. Emellett persze szükséges más fegyveres, illetve civil szervezetek közreműködése is, attól függően, hogy az ország elleni fegyveres támadást végrehajtó erők milyen jellemzőkkel bírnak.

A következőkben áttekintem, milyen kockázatok merülhetnek fel, amelyek megelőzéséhez, elhárításához fegyveres rendvédelmi szervek mellett a Magyar Honvédség alkalmazása is szükséges lehet.

Illegális migráció

Bár a nemzetközi közvélemény és a nemzetközi elemzések nem kifejezetten célországnak tartják Magyarországot, ennek ellenére az ország területére bejutó, vagy az ország területén áthaladó illegális migránsok nagy fokú kockázatot jelenthetnek az ország biztonságára, hiszen eltérő szocializációjuk, szokásaik, törekvéseik, ezekből eredő tevékenységük nem feltétlenül egyeztethető össze a magyar társadalom normáival, értékeivel.

Céljaik elérése érdekében könnyen fordulhatnak radikális módszerekhez, amelyek megelőzése kiemelt feladatot jelenthet elsősorban a rendvédelmi szervek számára. A radikális cselekedetek mértéke, agresszivitásának szintje szükségessé teheti a fegyveres erők alkalmazását.

Az illegális migráció elsősorban rendvédelmi feladat, melyet Magyarországon a belügyi szervek hivatottak kezelni. Számolni kell azonban azzal a lehetőséggel, hogy – szélsőséges esetben – az illegális migráció olyan mértékű lesz, hogy azt a Rendőrség már nem tudja kezelni, és szükségessé válik a Magyar Honvédség képességeinek, állományának az alkalmazása is.

³ 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. Magyar Közlöny, 2020/81., 2109. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/6c9e9f4be48fd1bc620655a7f249f81681f8ba67/letoltes> (Letöltés időpontja: 2020. 12. 30.)

⁴ Uo. 2102.

Terrorizmus

Magyarország a nemzetközi terrorizmus szempontjából nem tekinthető elsődleges célpontnak, viszont szövetségi tagságából kifolyólag nem szabad elvetni ezt a kockázati tényezőt sem.

Köztudott, hogy 2015 óta – az iraki fegyveres erők támogatásával – katonai erőkkel is részt veszünk az ún. Iszlám Állam elleni küzdelemben. Ebből adódóan mind a magyar kontingens tagjai, mind Magyarország mint szövetséges állam célpontnak tekinthető a terrorista szervezetek számára.

Elképzelhető olyan szituáció, amikor hazánk is a terroristák célpontjává válik, és az elkövetett terrorcselekmények hazánkban belső feszültséget válthatnak ki, a lakosság biztonságérzetének csökkenését, a kormányzati, rendvédelmi szervek iránti bizalmának csökkenését eredményezhetik.

A feszült helyzetet kihasználva addig nem ismert vagy nem aktív szélsőséges csoportok megpróbálhatják saját érdekeiket érvényesíteni az államhatalommal szemben, és a terrorcselekmények „árnyékában” illegális, további válsághelyzetet előidéző akciókba kezhetnek.

Etnikai konfliktusok

A Magyarországon nyilvántartott etnikai csoportok (nemzetiségek) alapvetően nincsenek korlátozva jogaikban. Az Alaptörvény is államalkotó tényezőként ismeri el a nemzetiségeket, továbbá biztosítja a helyi és az országos önkormányzatok létrehozásának jogát, az oktatási és kulturális jogokat, valamint a saját nyelven való névhasználatot.⁵

Az elmúlt 20-30 évben gyakorlatilag nem jelentett biztonsági kockázatot Magyarországon a nemzetiségek közötti esetleges konfliktusok kialakulása, mivel az előző bekezdésben ismertetett jogok biztosítása lehetővé tette a békés egymás mellett élés feltételeit.

A világban zajló etnikai konfliktusokra tekintettel azonban veszélyt jelenthet egyes nemzetiségi csoportok közötti érdekellentétek kialakulása, illetve a konfliktusok radikális módszereket is alkalmazó rendezési kísérlete, ami negatívan befolyásolhatja Magyarország biztonsági szintjét.

Amennyiben ez esetlegesen párosul egy szomszédos ország területén élő hasonló nemzetiségi csoport vagy csoportok támogatásával, akkor elképzelhető egy határokon átnyúló, vagy Magyarország területére beszivárgó szélsőséges csoportok tevékenységével fokozódó konfliktus, veszélyhelyzet kialakulása.

A konfliktus kialakulhat két vagy több etnikai csoport között, és irányulhat az ország közigazgatása vagy az államhatalom ellen is, függően attól, hogy a konfliktust kiobbantó csoport milyen célt kíván elérni.

Kritikus infrastruktúrák elleni támadás

A Magyarország stabil gazdasági működését biztosító állami vagy magán termelői egységek, szolgáltatók létesítményeinek esetleges szabotázsakciók, támadások elleni megfelelő védelmi szintjének a biztosítása kiemelten fontos az ország biztonsága és az állampolgárok biztonságérzete szempontjából.

⁵ Magyarország Alaptörvénye. Nemzeti hitvallás és XXIX. cikk. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv> (Letöltés időpontja: 2020. 12. 31.)

A kritikus infrastruktúrák védelme kiemelt összetársadalmi érdek, az ellenük irányuló támadások megelőzése, elhárítása feladatot jelenthet a fegyveres erők számára is.

Magyarország geostratégiai helyzetéből adódóan hadszíntérré is válhat egy Nyugat és Kelet közötti fegyveres konfliktusban.

Függetlenül attól, hogy melyik fél lép fel agresszorként, kiemelt szerepet játszhatnak a kritikus infrastruktúrák, tehát mindenképpen fontos feladat a védelmük. Fennmaradásuk biztosítása erőforrást jelenthet, rombolásuk megnehezítheti, de akár meg is akadályozhatja a konfliktus résztvevőinek tevékenységét.

A kritikus infrastruktúrák védelme konfliktusmentes, vagyis békeidőben is kiemelt feladat, hiszen ezek zökkenőmentes működése egyik meghatározó elemét képezi az ország biztonsági szintjének, a lakosság biztonságérzetének.

Légtérsértés

Magyarország területi épségének megőrzése nem csak a földrajzi értelemben vett szárazföldi terület biztonságának védettségét foglalja magában. Az ország légtere legalább olyan fontos dimenzió, mint a szárazföld, ezért védelme szintén rendkívül fontos feladat.

A technológiai fejlődés következtében – gyakorlatilag természetes akadályoktól mentes dimenzióként – légi eszközökkel könnyen megközelíthető, ezáltal sebezhető is. A légtér ellenőrzése, a légtérben történő események pontos nyomon követése, elemzése, értékelése fontos feladat mind a polgári légiforgalmi irányítás, mind a Magyar Honvédség légierő hadrónem számára.

Az előző pontokban felvázolt veszélyek, kockázati tényezők lehetnek olyan természetűek is, amelyek a légtér, illetve légi eszközök használatát is feltételezhetik. Így az illegális migráció nem csak szárazföldön történhet, az embercsempészek és akár maguk az illegális bevándorlók is használhatnak illegális légtérhasználattal összefüggő módszereket, eszközöket.

Terrorcselekmények légi eszközökkel történő elkövetése sem új dolog, kiemelkedő példa erre az Amerikai Egyesült Államok ellen 2001. szeptember 11-én elkövetett cselekménysorozat.

A terrorcselekmények jellemző elkövetési eszközei, vagyis a robbanószerkek, a vegyi fegyverek és az egészségügyi járványokat elindító szerek célba juttatása is meglehetősen könnyen kivitelezhető légi eszközök alkalmazásával.

Magyarországi elleni fegyveres támadás

A Nemzeti Biztonsági Stratégia szerint Magyarország egyetlen országot sem tekint ellenségének,⁶ ezért annak a lehetőségével, hogy bármely szomszédos állam fegyveres támadást, agressziót indít ellenünk, gyakorlatilag nem kell számolnunk. Ennek ellenére nem zárható ki, hogy Magyarország területe fegyveres küzdelem színterévé válhat a korábban már említett Nyugat és Kelet közötti esetleges konfliktus során.

Egy ilyen helyzetben viszont a Magyar Honvédségnek készen kell állnia arra, hogy képes legyen egy Magyarország területi épségét veszélyeztető fegyveres támadás elhárítására.

⁶ NBS. Magyar Közlöny, 2020/81., 2102.

Ha megvizsgáljuk korunk világban előforduló fegyveres konfliktusait, azok jellemzőit, módszereit, alkalmazott eszközeit, akkor megállapíthatjuk, hogy a fegyveres küzdelmek nem elsősorban a klasszikus támadás és védelem harceljárásainak jegyeit hordozzák magukon. Egy esetleges nagyobb fegyveres konfliktus nem a lövészárkokban vagy egy klasszikus csataterén fog lezajlani.

A technológiai fejlődés következtében – elsősorban a modern felderítőrendszerekre gondolok – egy hagyományos fegyveres ütközet egyik fél számára sem vezetne eredményre. A kifinomult eszközök igen rövid reakcióidejének kihasználásával lehet gyors, hatékony részeredményeket elérni.

Éppen ebből kiindulva kell a fegyveres küzdelmek és a többi, a fejezet előző pontjaiban felvázolt veszélyek elleni fellépés – együttesen: országvédelmi műveletek – módszereit, eljárásait⁷ is újragondolni, ezzel együtt kidolgozni a műveletek logisztikai támogatási feladatait.

A következőkben ezeket a lehetséges módszereket és lehetőségeket mutatom be.

ORSZÁGVÉDELMI MŰVELETEK ÉS LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSUK FELADATAI

Illegális migráció

Az illegális migráció megjelenése Magyarország vonatkozásában váratlan helyzetet teremtett. Az Európai Unió belső határainak nyitottsága miatt hazánk tranzitországgként jelent meg a bevándorlók előtt, csupán az EU külső határát kellett leküzdeniük ahhoz, hogy utána szabadon eljussanak a nyugat-európai célszámokba a jobb élet reményében. Ezt kezdetben könnyen meg is tudták tenni, hiszen sem élőerős, sem fizikai akadályba nem ütköztek, mivel Magyarország uniós tagsági státuszát elnyerve megszüntette az önálló határőrséget.

Az országba özőnlő néparadat a célja elérése érdekében minden lehetséges módon gyorsan át akart jutni az ország területén Nyugat-Európába, elsősorban Németországba. Eközben számos törvényellenes cselekedetet hajtottak végre, nem tisztelve Magyarország jogszabályait, a magyar állampolgárok javait, magántulajdonát. Garázda, félelemkeltő magatartásuk jogosan vetette fel a magyar lakosság jogos igényét a közbiztonság megerősítése és az illegális migránsok jelenlétének megszüntetése iránt. A probléma azonnali, gyors lépésre kényszerítette a rendvédelmi szerveket, de hamar kiderült, hogy a rendőrség kapacitása megerősítésre szorul, és ezt a támogatást a katonák jelentették.

A fizikai akadály – az ideiglenes biztonsági határzár – megépítésében jelentős létszámú katonaiállomány vett részt. A feladat – mivel nem kimondottan a Magyar Honvédség erőinek alaprendeltetéséből adódó feladat volt – a logisztikai támogatórendszer kialakítása szempontjából is újszerű kihívások elé állította az MH vezetését, logisztikai szervezeteit.

A fizikai határzár kiépítéséhez hatékony anyagokra és eszközökre volt szükség nagy mennyiségben, szinte azonnal. A folyamat részfeladatainak végrehajtására a „soron kívüli” jelzöt használták. A korábbi logisztikai ellátási rendszer igénylési, beszerzési folyamatai nem biztosították volna a kellő gyorsaságot, vagyis az anyagok, eszközök kellő időbeni rendelkezésre állását.

⁷ Kender Tamás ezredes: Elosztott műveletek, új kihívások, rendhagyó válaszok. PowerPoint-előadás, 2020. 12. 11.

A rugalmas, hatékony szervezés, a polgári logisztikai ellátási lánc⁸ elemeinek alkalmazása azonban eredményesnek bizonyult, ezért kijelenthető, hogy a jövő magyar hadseregének ilyen irányú szemlélet- és módszerbeli változtatása a logisztikai támogatási rendszer megújulásának szerves részét kell hogy képezze.

A feladat ezt követően kibővült az elkészült fizikai védelmi rendszer élőerős őrzésével, közös tevékenység formájában pedig a rendőri erőkkel. Itt újabb kihívásnak kellett megfelelni, ami a feladatot végrehajtó állomány élet- és munkakörülményeinek a feladat-végrehajtás helyszínén vagy annak közelében történő biztosítását jelentette.

Ehhez szükség volt a zárrendszer mentén, valamint annak megközelíthetőségét biztosító körzetben a mozgásbiztosító járőr- és logisztikai útvonalak kiépítésére, karbantartására, valamint az állomány pihentetését és ellátását biztosító bázisok (határvédelmi bázisok) és ellátópontok telepítésére.

Ennek a támogatási rendszernek a kialakítása – hasonlóan a határzár megépítését biztosító rendszerhez – hasonló szervezettséget, a megszokottól eltérő, hatékony módszereket és eljárást követelt meg.

Terrorizmus

A terrorizmus hazánk területére történő eszkalálódása esetén szükségessé válhat országvédelmi kategóriába sorolható műveletek alkalmazása. Az ilyen műveletekbe – az erre a feladatra rendszeresített erőkön felül – felmerülhet a Magyar Honvédség különleges műveleti képességekkel rendelkező erőinek a bevonása is.

Ennek a képességnek a kialakítása, fejlesztése – többek között a logisztikai ellátási rendszer elemei is – folyamatban van, mivel viszonylag új képességről van szó, ezért napjaink kihívásainak megfelelő eljárásrenddel, módszerekkel. Ami nagyon fontos, hogy a különleges műveleti erők tevékenységére jellemző gyors, rejtett feladat-végrehajtás rugalmas, gyors és magas színvonalú logisztikai támogatási feladatokat követel meg.

A globális terrorizmus elleni küzdelemben részt vevő katonai erők (missziók) logisztikai támogatási rendszere az elmúlt időszak tapasztalatai alapján megfelelőnek bizonyult, minden olyan támogatási elem, amely Magyarországról biztosítható, szabályozott, jól működő eljárások alapján teljesül. Ebben a vonatkozásban megújulásra csak abban az esetben látok szükségszerűséget, ha a feladat-végrehajtásban, a körülményekben olyan változás következik be, amely újabb kihívásokat, akadályokat gördít a logisztikai támogatási rendszer elé.

Egy ilyen esetben rendkívül fontos a gyors reagálás, a rugalmas, lehető legrövidebb időn belül jó megoldást eredményező változtatás. Ez lehet egyes elemek más – a műveleti területen biztonságosan fellelhető – forrásból történő, vagy a műveletben részt vevő szövetséges erők logisztikai rendszerére támaszkodó biztosítás.

Ezen a területen megbízható szabályozók, együttműködési megállapodások nyújthatnak megoldást, és megállapítható, hogy az irány meghatározása megtörtént, a törekvés a változtatásra megvan.

⁸ Báthy Sándor et al.: Az ellátási lánc rövidítése a biztonságosabb anyagellátás egyik útja. Katonai Logisztika, 2018/1–2., 44. http://epa.oszk.hu/02700/02735/00086/pdf/EPA02735_katonai_logisztika_2018%201-2_042-064.pdf (Letöltés időpontja: 2020. 12. 30.)

Etnikai konfliktusok

Az előző fejezetben felvázolt etnikai csoportok (nemzetiségek) között esetlegesen kialakuló konfliktusok kezelése szintén jelenthet feladatot a Magyar Honvédség számára, amennyiben a rendvédelmi szervek képességei kevésnek bizonyulnának erre.

Az eredményes végrehajtáshoz szükséges a Magyar Honvédség logisztikai támogatási rendszerének ez irányú fejlesztése, ami az illegális migrációból eredő országvédelmi műveletek esetében felvázolt módszerekhez hasonló megoldások alkalmazását jelentheti.

Kritikus infrastruktúrák elleni támadás

A kritikus infrastruktúrák elleni támadás megelőzése, elhárítása, a létesítmények védelme kiemelt feladatként jelentkezhet a Magyar Honvédség aktív és önkéntes tartalékos állománya számára.

Országvédelmi műveleti feladatként ez viszonylag statikus tevékenységet jelent, a meglévő logisztikai támogatási rendszer alapvetően képes biztosítani a végrehajtó állomány el látását és feladat-végrehajtását.

Amit viszont fontos áttekinteni, az a logisztikai támogatási elemek megfelelő területi elhelyezésének kérdése. Fontosnak tartom, hogy a feladat végrehajtásához szükséges technikai eszközök, felszerelések biztosítása gazdaságos legyen, ne képezzen a rendszerben fő lősleges szállítási, ellátási költségeket.

Ezt a feltételt jól átgondolt, minden szükséges eszközzel feltöltött, rövid időn belül, könnyen megközelíthető, de a szemben álló fél számára mégis kellően rejtett logisztikai raktározási, technikai kiszolgáló-, illetve javítókapacitással is rendelkező bázisok⁹ telepítésével lehet teljesíteni.

Légtérsértés

Kockázati tényezőként a légtérsértés, illetve az ahhoz kapcsolható, az előző fejezetben felvázolt cselekmények elleni országvédelmi műveletek biztosítottasága abban az esetben válhat meg magas szinten, ha a légtér védelmét ellátó katonai szervezetek rendelkeznek minden olyan szükséges korszerű, modern eszközzel, infrastruktúrával, amelyek alkalmazása biztosítja e képesség hatékony alkalmazását. A logisztikai ellátórendszernek alkalmasnak kell lennie e feltételek folyamatos, magas színvonalú biztosítására.

Fontos, hogy a logisztikai támogatórendszer lépést tartson a technikai fejlődéssel, mindenkor a legkorszerűbb, leghatékonyabb technikai megoldásokat biztosítsa a légierő, azaz a légtér védelmét biztosító katonai szervezetek részére. A logisztikai támogatórendszernek tartalmaznia kell a légi, légvédelmi felderítő-, irányító-, elemző-értékelő eszközöket, a működtetésükhöz szükséges információs technológiai szoftvereket, vezetési rendszereket.

Magyarország elleni fegyveres támadás

Az előző pontokban felvázolt országvédelmi műveletekhez viszonyítva az ország területére behatoló fegyveres csoportok, illetve esetlegesen más – akár a szomszédos állam vagy annak területéről fegyveres agressziót indító – szervezett fegyveres erő támadásának elhá-

⁹ Dr. Sári Gábor alezredes: Az MH logisztikai rendszere. PowerPoint-előadás, 2020. 11. 03.

rítására irányuló országvédelmi művelet az, ami kifejezetten saját katonai erő alkalmazását teszi szükségessé.

Eddigi tanulmányaim, az NBS-ben rögzített biztonsági kihívások, valamint a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programban rögzített célok ismeretében megállapítható, hogy az újrászerveződő, minden eddigénél nagyobb átalakításon, fejlesztésen áteső nemzeti haderőnk alkalmazási elvei merőben el fognak térni az elmúlt néhány évtized haderejének alkalmazási elveitől, műveleti eljárásaitól.

A technológiai fejlődés vívmányait egyre inkább alkalmazó fegyveres erők tevékenységére jellemző, hogy a hadviselés dimenziói kitágultak, a klasszikus hadászati, harcászati eljárások alkalmazása háttérbe szorult. A modern technikai eszközök, fegyverek hatótávolsága, tűz- és pusztító ereje megnövekedett, a felderítő- és vezetési rendszerek többszörösére növelték a különböző katonai képességeket.¹⁰

E tények ismeretében kijelenthető, hogy egy esetleges fegyveres összeütközés új eljárásokat, a katonai képességek változatos, rugalmas, gyors alkalmazását követeli meg. Nagyon fontos tényezővé válik a fegyveres összecsapás során a manőverezőképeség, a rövid idő (néhány perc) alatt végrehajtható, hatékony tűzcsapások alkalmazása. Ez az eljárásrend megköveteli a fegyveres ütközet résztvevőinek gyors, állandó mozgását, lehető legnagyobb fokú álcázási tevékenységét.

Az ilyen összetett, a katonai erőket kisebb, mozgékonyabb csoportokra elosztva alkalmazó eljárásrend logisztikai, műszaki támogatása eddig nem ismert kihívásnak bizonyul, hiszen a folyamatosan manőverező, helyét gyorsan változtató manőveralegységek harcanyaggal, felszereléssel történő ellátása, esetleges veszteségeinek kezelése a jelenlegi műszaki és logisztikai támogatási rendszerrel nem biztosítható.

Nincs idő és mód a szükséges feltételek, harcanyagok, egyéb felszerelések utánszállítására, a veszteségek (sérült technikai eszközök) hátravonására, hadszíntéri javítására, a manőveralegységek saját logisztikai képességekkel történő feltöltésére.

Lehetséges megoldást jelenthet a már korábban, a kritikus infrastruktúrák védelme tárgyalásánál is említett logisztikai bázisok létesítése a lehetséges műveleti területen, melyeknek megfelelően rejtve – akár föld alatt – kell lenniük, és megfelelő logisztikai képességekkel kell hogy rendelkezzenek.

Ezek a képességek – szükséges tartalék felszerelések, harcanyagok raktározása, javítókapacitás, elhelyezési kapacitás – biztosíthatják a manővercsapatok rejtését, feltöltését, pihentetését. Ez természetesen hatalmas költséget jelent, de békeidőszakban, a hadszíntér-előkészítés keretében megvalósítható – akár az önkéntes tartalékos állomány alkalmazásával.

ÖSSZEGZÉS

Összegzésként megállapítható, hogy a korunk biztonsági kihívásaira történő megfelelő reagálás, a katonai erő alkalmazása új eljárásrendet, új módszereket követel meg. A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében végbemenő technikai fejlesztések, beszerzések szükségessé teszik a logisztikai támogatórendszer műveleti eljárásokhoz történő igazítását, modernizálását.

¹⁰ Takács Attila vezérőrnagy: Hogyan változott meg a hadviselés (konfliktusgörbe) és az új technológia hatása a harceljárásokra? PowerPoint-előadás, 2020. 12. 10.

A lehetséges megoldások gazdaságos, költséghatékony megvalósítása fontos, de nem elsődleges, a túlzott takarékoság nem mehet a minőség rovására, a szükséges képességek csökkenésére. A logisztikai támogatórendszer kialakításában, majd fenntartásában kiemelt szerepe lehet az önkéntes tartalékos rendszernek, a jól felkészített tartalékos állományoknak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. Magyar Közlöny, 2020/81., 2101–2109. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/6c9e9f4be48fd1bc620655a7f249f81681f8ba67/letoltes>
- Báthy Sándor – Ágoston Csaba – Rábel Gábor – Várnay István: *Az ellátási lánc rövidítése a biztonságosabb anyagellátás egyik útja*. *Katonai Logisztika*, 2018/1–2., 42–64. http://epa.oszk.hu/02700/02735/00086/pdf/EPA02735_katonai_logisztika_2018%201-2_042-064.pdf
- Kender Tamás ezredes: *Elosztott műveletek, új kihívások, renthagyó válaszok*. PowerPoint-előadás, 2020. 12. 11.
- Magyarország Alaptörvénye. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>
- Dr. Sári Gábor alezredes: *Az MH logisztikai rendszere*. PowerPoint-előadás, 2020. 11. 03.
- Takács Attila vezérőrnagy: *Hogyan változott meg a hadviselés (konfliktus görbe) és az új technológia hatása a harcjelzásokra*. PowerPoint-előadás, 2020. 12. 10.